

LõimFest

Narva
30.09–01.10.2019

Lõimumine on ühiskonda tervikuna läbiv kahesuunaline protsess, millesse on kaasatud kogu Eesti elanikkond. Edukas lõimumisprotsess toimub eeskätt vabatahtliku valiku ja motivatsiooni toel, mida toetab riiklik ja kogukondlik institutsionaalne raamistik, kuhu lisaks avaliku sektori organisatsioonidele, sh kohalikele omavalitsustele, on kaasatud ka erasektori ja kodanikuühiskonna organisatsioonid.

LÕIMUMISVALDKONNA PÕHINÄITAJAD

- Eestis elab Statistikaameti andmetel 194 rahvusest inimesi. 69% riigi elanikkonnast on eestlased, 25% venelased, 2% ukrainlased, 1 % valgevenelased ning 0,8% soomlased.
- Rahvastikuregistri 01.01.2019 andmete kohaselt elab Eestis 1 359 750 inimest, kellest 1 142 760 (84%) on Eesti Vabariigi kodanikud. Määratlemata kodakondsusega isikute arv, kelle elukoht on registreeritud Eestis – 75 191 (5,5% elanikest). Teiste riikide kodanike arv, kelle elukoht on registreeritud Eestis – 141 625 (enim on Venemaa Föderatsiooni (90 100) ja Ukraina kodanikke (10 346)).
- Eesti rahvaarv on juba neljandat aastat kasvanud, kuna sisseränne on olnud suurem kui väljaränne ja negatiivne loomulik iive. 2018. aastal sai tähtajalise elamisloa või õiguse 11 522 inimest, neist 7 433 kolmandate riikide kodanikku ja 4 089 EL, EMP või Šveitsi kodanikku. EL-ist tuleb enam Soome ja Läti kodanikke, kolmandatest riikidest saabujate hulgas on kõige rohkem Ukraina ja Venemaa Föderatsiooni kodakondsusega inimesi.
- Märkimisväärne osa eestlastest elab välismaal – hinnanguliselt 200 000 inimest.

PARTNERID

- Valdkonna peamiseks partneriks ning lõimumisvaldkonna teenuste pakkujaks on Integratsiooni Sihtasutus (INSA) peakontoriga Narvas. 2019. aastal alustasid INSA struktuuriüksustena tööd eesti keele majad Tallinnas ja Narvas.
- Rahvusvähemuste katusorganisatsioonid (üle 20) ja rahvusvähemuste kultuuriseltsid (üle 250). Soomlased (alates 2004. aastast) ja rootslased (alates 2007. aastast) on organiseerunud vastavalt vähemusrahvuse kultuuriautonoomia seadusele.
- Hõimurahvastele suunatud tegevusi ja koostööd koordineerib MTÜ Fenno-Ugria Asutus.
- Kultuuriministeerium koordineerib rahvusvähemuste kultuurinõukoja ning Ida-Virumaa rahvuskultuuriühenduste ümarloa tegevust, kuhu kuuluvad maakonna rahvusvähemuste organisatsioonide ja eesti seltside esindajad ning romade lõimamise nõukoja tegevust, kuhu kuuluvad ministeeriumide, kohalike omavalitsuste, roma organisatsioonide ja INSA esindajad.
- Lõimumisvaldkonna eesmärkide nimel töötavad ka paljud teised organisatsioonid ja asutused, kellega Kultuuriministeerium ja INSA teevad tihedat koostööd.

LÕIMUMISPOLIITIKA KUJUNDAMINE

- Lõimumispoliitika kujundamisel on tähtsaim strateegiline dokument valitsuse poolt 2014.a kinnitatud lõimumisvaldkonna arengukava „Lõimuv Eesti 2020“. Arengukava seab lõimumise eesmärgiks sotsiaalselt sidusa Eesti, kus erineva keele- ja kultuuritaustaga inimesed osalevad aktiivselt ühiskonnaelus ning jagavad demokraatlikke väärtusi. Kultuuriministeerium koordineerib arengukava rakendamist, sh juhtkomitee (juhtkonna, sh asekanstlerite tasand) ja juhtrühma (ekspertide tasand) tööd.
- Lõimumispoliitika on horisontaalse iseloomuga ning hõlmab riigi eelarvestrateegias mitut poliitikavaldkonda, aidates saavutada nende eesmärgi, sealhulgas säilitada eesti keelt ja kultuuri, kindlustada Eesti riigi julgeolekut ning suurendada majanduse konkurentsivõimet. Samal ajal toetavad teiste poliitikavaldkondade tegevused lõimumispoliitika eesmärkide elluviimist.

POSITIIVSED ARENGUD

- Määratlemata kodakondsusega inimeste osakaal on järjepidevalt vähenenud: 32% (1992) 5,5% (2019).
- Teistest rahvustest elanike eesti keele oskus on pidevalt paranenud ja soov seda õppida kasvanud.
- Eesti elanike Eesti riigiidentiteedi tugevust mõõtvad näitajad, mis on seotud eesti-venelaste kuuluvustundega ja eestlaste kaasamisvalmidusega, on head.
- Teistest rahvustest elanike usaldus Eesti riigiinstitutsioonide vastu tervikuna on kasvanud.
- Eestlaste hoiakud teistest rahvustest elanike kaasamise suhtes ühiskonnaellu on muutunud toetavamaks.
- Võrreldes vanemaeliste eesti keelest erineva emakeelega püsielanikega, on muukeelsete noorte lõimumisnäitajad paremad. Nad valdavad paremini eesti keelt, nende hulgas on rohkem Eesti kodanikke ning nad usaldavad riigiinstitutsioone peaaegu sama palju nagu eakaaslastest eestlased.

SUUREMAD VÄLJAKUTSED

- Eestlaste ja venekeelse elanikkonna erinevad väärtusruumid ning etniliste ja väärtuslike piiride suur kokkulangevus.
- Teistest rahvustest inimeste vähesed kontaktid eestlastega, eriti väljaspool avalikku sfääri.
- Eestlaste ja venekeelse elanikkonna valdavalt erinev infoväli.
- Venekeelsete koolide õpilaste nõrgemad õpitulemused ja ebapiisav eesti keele oskus põhikooli ning kutsekooli lõpus.
- Eesti keelest erineva emakeelega elanike nõrgem positsioon Eesti tööturul ja vähene ettevõtlikkus.
- Teistest rahvustest inimeste madal osalus vabatahtlikus liikumises ja vabakonna organisatsioonides.
- Ida-Virumaa elanike lõimumisnäitajad võrreldes teiste piirkondadega on oluliselt nõrgemad (vähene eesti keele oskus, vähem kontakte eestlastega, väiksem osalus Eesti kultuurielus jne).